

ODŮVODNĚNÍ

návrhu vyhlášky o předkládání výkazů České národní bance statisticky významnými vykazujícími osobami pro účely sestavení statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí

OBECNÁ ČÁST

Předkládaný návrh vyhlášky nepodléhá hodnocení dopadů regulace (RIA) v souladu s postupem podle procesních pravidel nových „Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)“, schválených usnesením vlády č. 922 ze dne 14. prosince 2011. Přehled dopadů návrhu právního předpisu je uveden v závěru obecné části odůvodnění (předložen Úřadu vlády v říjnu 2011 v rámci podkladů pro vypracování Plánu legislativních prací vlády na rok 2012 a navazujícího Plánu přípravy vyhlášek na rok 2012).

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

Název

Vyhláška o předkládání výkazů České národní bance statisticky významnými vykazujícími osobami pro účely sestavení statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí.

Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo

Návrh vyhlášky je vypracován v návaznosti na vládní návrh novely zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance (sněmovní tisk č. 829), který mimo jiné podrobněji upravuje oblast statistiky a výkaznictví k zabezpečení úkolů České národní banky (dále jen „ČNB“). Zabezpečování úkolů v oblasti shromažďování statistických údajů nezbytných k sestavování statistik a k plnění statistické zpravodajské povinnosti vůči Evropské centrální bance (dále jen „ECB“) vyplývají pro ČNB z jejího členství v Evropské unii (dále jen „EU“) a v Evropském systému centrálních bank. Úkoly pro ČNB v oblasti statistiky rovněž vyplývají z členství v Mezinárodním měnovém fondu (dále jen „MMF“).

Nově upřesněná dikce ustanovení § 41 odst. 1 písm. c) zákona umožňuje ČNB vyžadovat potřebné informace a podklady ve formě statistických výkazů od těch vykazujících osob, které disponují informacemi potřebnými pro sestavení statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí a které jsou současně statisticky významné.

Cílem předkládaného návrhu vyhlášky je pro uvedený okruh vykazujících osob stanovit v rámci rozsahu zákonného zmocnění podle § 41 odst. 3 obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání výkazů pro statistiku platební bilance, investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí (dále jen „externí statistiky“). Současně podle nového znění § 43 písm. b) zákona vyhláška vymezuje okruh statisticky významných vykazujících osob stanovením limitů (threshold - statistický práh) pro jednotlivé druhy položek platební bilance.

Nová koncepce a systém sběru dat pro účely externích statistik zavádí standardní statistické výkaznictví na pravidelné bázi pouze od výběrového okruhu statisticky významných zpravodajských jednotek. Nově upravovaný reporting zajišťuje sběr dat pro potřeby

sestavování externích statistik v souladu s aktuálními požadavky MMF, ECB a Eurostatu na statistické výkaznictví v této oblasti (kompilace statistik a měsíční reporting ČNB vůči institucím EU).

Nahrazuje se tak dosavadní způsob získávání údajů a informací pro potřeby sestavení externích statistik, který je po formálně právní stránce realizován v rámci plnění oznamovací povinnosti podle § 5 odst. 1 devizového zákona č. 219/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Na základě této právní úpravy nebankovní subjekty plní oznamovací povinnost vůči ČNB:

- Podle prováděcí vyhlášky č. 34/2003 Sb., kterou se stanoví rozsah, období, lhůty a způsob plnění oznamovací povinnosti podle devizového zákona, ve znění pozdějších předpisů, nebankovní subjekty průběžně oznamují ČNB uskutečněné transakce nad 1 mil. Kč, které se týkají přímých investic v tuzemsku a v zahraničí a finančních úvěrů přijatých od cizozemců.
- Na vyžádání ČNB plní oznamovací povinnost vybrané nebankovní subjekty, které ČNB vyzve k reportingu dat (transakce a stavy) předložením ročního výkazu pro přímé investice a čtvrtletního výkazu o aktivech a pasivech vůči zahraničí.

Tento způsob sběru dat je však již překonaný a nevyhovuje stávajícím požadavkům na statistické výkaznictví:

- Kombinace plošně uplatňované oznamovací povinnosti plněné podle vyhlášky (z vlastní iniciativy respondenta) a cíleně zaměřených statistických výkazů na vyžádání (z podnětu ČNB) vede k objemově různorodým výstupům s možností sběru duplicitních dat s dopadem na zátěž respondenta a konečného zpracovatele dat (nutná eliminace dat ohlášených zdvojených transakcí).
- Stanovený práh 1 mil. Kč pro sběr dat plněním oznamovací povinnosti je nízký – v rámci tohoto limitu plní oznamovací povinnost široká obec respondentů s malým dopadem do výsledných statistických dat.
- Software úlohy oznamovací povinnosti je technicky zastaralý a nevyhovující. Systém vyvinutý v polovině 90. let není vhodný pro zakomponování aktuálních statistických požadavků podle nových manuálů platební bilance.

Důvodem pro změnu koncepce je racionalizace sběru dat se zaměřením na statisticky významné respondenty, přičemž úprava sběru dat pro potřeby externích statistik bude soustředěna do nové prováděcí vyhlášky. Na základě změny zákona o ČNB je uvažován standardizovaný koncept výkaznictví spočívající v pravidelném přímém reportingu pouze od vybraného okruhu respondentů, kteří jsou z hlediska platební bilance makroekonomicky významní a disponují informacemi potřebnými pro sestavování externích statistik.

Z hlediska zátěže respondentů se nezavádí vykazování nových údajů, ale pouze se racionalizují požadavky na předkládání statistických výkazů v rámci nové vyhlášky pro výkaznictví statisticky významných podniků. Naopak dojde ke snížení zátěže respondentů v tom smyslu, že nebudou muset hlásit každou jednotlivou transakci v okamžiku jejího provedení, ale budou zasílat výkaz ve standardní struktuře a v pravidelném termínu.

Výkazy s údaji o transakcích a pozicích týkajících se aktiv nebo pasiv ve vztahu k zahraničí pro účely sestavování externích statistik, mají měsíční, čtvrtletní a roční periodicitu podle statistických požadavků na reporting vůči ECB a Eurostatu.

Požadavky a metodika na statistické výkaznictví v oblasti externích statistik vycházejí

- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, v platném znění,
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 716/2007 ze dne 20. června 2007 o statistice Společenství o struktuře a činnosti zahraničních afilací,
- z nařízení Komise (ES) č. 601/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokud jde o formát a postup pro předávání údajů,
- z nařízení Komise (ES) č. 602/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 184/2005 aktualizací požadavků na údaje,
- z nařízení Komise (EU) č. 555/2012 ze dne 22. června 2012, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 184/2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, pokud jde o aktualizaci požadavků na údaje a definic,
- z nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací ECB, v platném znění,
- z obecných zásad ECB ze dne 16. července 2004 o požadavcích ECB týkajících se statistické zpravodajské povinnosti v oblasti statistiky platební bilance, statistiky investiční pozice vůči zahraničí a výkazu devizových rezerv (ECB/2004/15), v platném znění,
- z obecných zásad ECB ze dne 9. prosince 2011 o statistické zpravodajské povinnosti stanovené ECB v oblasti externí statistiky (přepracované znění) (ECB/2011/23).

Navrhovaná právní úprava zohledňuje požadavky evropských institucí na statistické výkaznictví, jakož i standardy na statistiku platební bilance uplatňované pro členské státy EU a MMF (Manuál MMF 6. vydání, OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 4. vydání).

Vlastní sběr dat a sestavování statistik provádějí členské státy samostatně, avšak takovým způsobem, aby z této činnosti byly zabezpečeny údaje potřebné pro statistiky EU v harmonizované struktuře a časovém rámci. Základ pravidel pro soubor statistik na úrovni EU představuje systém ESA – Evropský systém národních a regionálních účtů v Evropské unii. Dosavadní standardy systému ESA 95 budou revidovány systémem ESA 2010 s předpokládaným použitím pro rok 2014. Od roku 2014 tak bude platební bilance sestavována v souladu s ESA 2010. Nový manuál platební bilance byl sice zaveden MMF od roku 2012, ale právě z důvodu jednotného Evropského systému statistik se čeká na zavedení ESA 2010 v roce 2014 tak, aby oba manuály platily v Evropě od jednoho okamžiku, tj. od roku 2014.

V návaznosti na článek 5 Statutu ESCB a ECB a článek 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii je nezbytné přijmout a provést veškerá opatření pro včasnou přípravu v oblasti statistiky.

Vzhledem k tomu, že požadovaná data nejsou v potřebném rozsahu a struktuře dostupná z jiných datových zdrojů a bez těchto dat nelze plně statistické požadavky zabezpečit, je navrhováno nadále realizovat jejich sběr na základě vyhlášky.

2. NÁVRH ŘEŠENÍ

V návaznosti na novelu zákona o ČNB bude sběr údajů pro statistické účely upraven komplexně v zákoně o ČNB a navazujících prováděcích předpisech pro jednotlivé okruhy vykazujících osob. Oznamovací povinnost podle devizového zákona pak bude zrušena, resp. souběžně probíhají práce týkající se zrušení devizového zákona.

Předkládaný návrh nové vyhlášky upravuje požadavky na výkaznictví pro účely sestavování externích statistik, a to pouze od výběrového okruhu statisticky významných respondentů primárně ze sektoru nefinančních podniků. Sektor vládních institucí bude zasílat pouze údaje pro „Splátkový kalendář dlouhodobých finančních úvěrů přijatých ze zahraničí“ v případě, že výše přijatého úvěru ze zahraničí dosáhne 100 mil. Kč. Pro údaje o závazcích vůči zahraničí za vládní sektor bude ČNB využívat výstupů z Pomocného analytického přehledu - části databáze CSÚIS (Centrální systém účetních informací státu), kde by měly být pro ČNB relevantní data (PAP byl zaveden vyhláškou č. 437/2011 Sb. a vyhláškou č. 437/2011 Sb., systém zatím neprodukuje data pro externí statistiky, ale předpokládá se, že do nabytí účinnosti předkládané vyhlášky bude již plně funkční). Vzhledem k tomu, že Pomocný analytický přehled, který je založen na účetnictví vládního sektoru, nebude produkovat data o rozložení splátek z dlouhodobých úvěrů do budoucnosti, je zachováno výkaznictví o dluhové službě.

Vyhláška pokrývá také některé subjekty aktuálně klasifikované v subsektoru ostatních finančních zprostředkovatelů. Hlavním důvodem je průběžná změna klasifikace činností podle mezinárodních standardů (přechod z NACE Rev. 1 na NACE Rev. 2), která je součástí přípravy na přechod na nové manuály, včetně nového vymezení subsektorů ekonomiky podle ESA 2010. O sektorovém zařazení subjektů rozhodují mezinárodně stanovená pravidla, podle kterých některé subjekty, nyní zařazené mezi ostatní finanční zprostředkovatele, byly ještě před zavedením NACE Rev. 2 klasifikovány jako nefinanční podniky (např. holdingové společnosti). Tyto subjekty pravidelně zasílají výkazy pro potřeby sestavení externích statistik již v současnosti - v dané struktuře výkazů a ve funkční oblasti, tedy způsobem, na který jsou zvyklé, nedochází tak k navýšení administrativní zátěže. Z hlediska makroekonomického mají uvedené subjekty objem aktiv a pasiv vůči zahraničí srovnatelný se subjekty finančního sektoru s pravidelným reportingem do ČNB podle jiných právních předpisů, z pohledu platební bilance jde tedy o významný segment respondentů. Pokrytí těchto subjektů ve vyhlášce pro potřeby externích statistik je rovněž nezbytné i z důvodu naplnění požadovaného odvětvového členění přímých zahraničních investic. Vzhledem k průběžné sektorové a odvětvové překlasifikaci se může počet subjektů, splňujících stanovené limity a zařazených do sektoru (ostatních) finančních institucí, v budoucnosti měnit.

Nová úprava výkaznictví zahrnuje nejnutnější požadavky potřebné pro sestavení externích statistik s cílem omezit na minimum zatížení vykazujících subjektů. Obsah a periodičita výkazů jsou koncipovány v souladu s požadavky na zajištění závazného statistického zpravodajství vůči mezinárodním institucím v oblasti vnějších ekonomických vztahů. Nezavádí se vykazování nových údajů. Navrhované výkazy nahrazují plnění oznamovací povinnosti podle devizového zákona.

Dotčené subjekty

Jedná se o výběrový soubor respondentů - zpravodajských jednotek (cut-off survey) převážně ze sektoru nefinančních podniků, které dosáhnou statistického prahu významnosti vzhledem

k objemu aktiv a pasiv ve vztahu k zahraničí. V samotném okruhu vykazujících subjektů nedochází k podstatným změnám. Jedná se o respondenty, kteří požadované údaje předkládají na vyžádání podle devizového zákona.

Vymezení statistické významnosti (stanovení limitů) bylo provedeno na základě analýzy informací ze stávajících databází odboru platební bilance ČNB podle jednotlivých sběrných úloh, a to s ohledem na zachování jak validity statistických dat, tak i alespoň minimálního počtu respondentů pro jednotlivé sbírané položky a jejich použití pro geografické členění.

Nové reportovací schéma:

1. **Roční výkaz o stavu přímých investic v zahraničí – PB (ČNB) 72-01** - pro roční sběr s nastavenými limity zbude cca 360 respondentů z původních 590, při zachování 99,9 % objemu dat.
2. **Roční výkaz o stavu přímých investic v tuzemsku – PB (ČNB) 71-01** - pro roční sběr s nastavenými limity zbude cca 3600 respondentů z původních 5800, při zachování 99 % objemu dat.
3. **Vybraná aktiva a pasiva vůči zahraničí – PB (ČNB) 43-04** - tato čtvrtletní úloha je v současné době plně funkční (500 subjektů při zachování dosavadního objemu transakcí).
4. **Finanční úvěry a účty v zahraničí – PB (ČNB) 41-12** - tento měsíční výkaz vznikl vyčleněním (dvou datových oblastí) z dosavadní čtvrtletní úlohy (viz bod 3.) a plně nahrazuje sběr dat prostřednictvím zrušované úlohy OZP (oznamovací povinnost):
 - a) nové nastavení limitu výrazně sníží počet respondentů z 2500 na 600, při zachování objemu finančních úvěrů v rámci přímé investice v zahraničí nebo v tuzemsku 97,7 %; u finančních úvěrů mimo přímé investice bude zachován objem 90,1 %;
 - b) snížení zátěže respondenta se projeví i tím, že nová úloha bude sbírat stavová měsíční data, oproti dřívějšímu principu hlášení každé proběhlé transakce (toku), a to v termínu do 15 dnů po proběhlé transakci (subjekt hlásil i vícekrát za měsíc), včetně aktualizace splátkového kalendáře;
 - c) statistický práh pro finanční úvěry byl nastaven nejen v zájmu zachování validity dat, ale i s ohledem na zachování alespoň minimálního počtu respondentů podle jednotlivých typů finančních úvěrů.
5. **Splátkový kalendář dlouhodobých finančních úvěrů přijatých ze zahraničí – PB (ČNB) 42-04**
 - a) výkaz vznikl vyčleněním (jedné datové oblasti) z dosavadní čtvrtletní úlohy (viz bod 3.); předpoklad cca 200 respondentů;
 - b) výkaz zároveň plně nahradí splátkový kalendář, který byl součástí hlášení o finančních úvěrech v rámci zrušované úlohy OZP (viz bod 4.b).

Počet subjektů zapojených do pravidelného reportingu vůči ČNB bude nižší z důvodu zrušení plošně uplatňované oznamovací povinnosti (průběžné oznamování transakcí), cíleného zaměření respondentů na výběrový okruh a současně výrazného zvýšení limitu pro určení statistické významnosti zpravodajské jednotky. Přitom by nemělo dojít ke ztrátě kvality statistických dat.

3. VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

Plnění oznamovací povinnosti podle devizového zákona, které je pro externí statistiky zatím využíváno, je už překonáno a nezohledňuje některé položky potřebné pro sestavení statistik (např. jsou oznamovány pouze ad hoc transakce týkající se přímých investic a přijetí finančního úvěru, tiskopisy nejsou koncipovány jako statistický výkaz, nejsou vykazovány stavy, změny, výnosy). Technické řešení úlohy OZP vyprojektované v první polovině 90. let pro sběr a zpracování dat je zastaralé a neumožnilo by přechod na vyšší verzi operačního systému. Úloha OZP rovněž nezohledňuje některé požadavky nového manuálu MMF pro sestavování platební bilance (BPM6), zejména na sektorové členění platební bilance, a požadavky manuálu OECD (BD4) pro přímé zahraniční investice.

Z formálně právního i věcného hlediska se navrhovanou úpravou jedná o převod z režimu oznamovací povinnosti podle devizového zákona do režimu standardního pravidelného výkaznictví podle zákona o ČNB. Nejedná se o zavádění nových výkazů nebo o požadavek na nové údaje, ale o racionalizaci současných požadavků kladených na respondenty. S ohledem na požadavky ECB a Eurostatu návrh vyhlášky upravuje výkaznictví v nezbytně nutném rozsahu pro sestavování externích statistik.

Dojde k výraznému snížení počtu respondentů oproti současnému stavu a cíleným zaměřením budou pokryty objemově významné transakce vůči zahraničí/nerezidentům. Výběrový okruh respondentů představuje pro platební bilanci makroekonomicky významný segment vzhledem k nastavenému prahu - objemu aktiv a pasiv ve vztahu k zahraničí.

Nový způsob úpravy sběru dat umožňuje zvýšit kvalitu a rozsah sestavovaných statistik při současném neutrálním dopadu na náklady a zátěž respondentů.

S aplikacemi pro sběr dat (SDNS, SIPReS) nejsou spojeny náklady na straně ČNB, sběrné úlohy jsou funkční a databáze respondentů jsou vybudované a aktualizované.

Dopady na podnikatelský sektor

Nejedná se o novou statistiku ani o zavedení nového reportingu – pokračuje sběr dat pro externí statistiky od subjektů, které dosud plnily oznamovací povinnost podle devizového zákona a předkládaly výkazy na vyžádání ČNB. Z tohoto hlediska se nejedná o zvýšení zátěže pro vykazující subjekty. Naopak, u těchto subjektů se pravidelným reportingem za sledované období projeví snížení zátěže, protože již nebudou muset hlásit každou jednotlivou transakci v termínu do 15 dnů po jejím provedení. Také počet subjektů zapojených do systému pravidelného výkaznictví bude podstatně nižší. Proto dále dojde k úlevě od reportingu a tedy k eliminaci zátěže u těch subjektů, které nedosáhnou statistického prahu významnosti a nebudou tak spadat do výběrového souboru vykazujících osob.

Rovněž ani nedochází k vynaložení nákladů („setting cost“) na úpravu informačních systémů vykazujících subjektů, aby byly schopny požadovaná data v dané struktuře a termínech vyprodukovat. Dosavadní rozsah a členění požadovaných údajů se nemění.

Nemění se ani průběžné náklady, tzn. náklady na údržbu systému a zasílání dat. Vyhláška upravuje způsoby přenosu dat, vykazující subjekty budou i nadále pokračovat v zasílání dat do ČNB prostřednictvím internetově orientované aplikace „SDNS“ a v případě přímých zahraničních investic prostřednictvím „SIPReSu“. Tyto aplikace byly vyvinuty zejména pro

nebankovní finanční instituce a jejich použití umožňuje ČNB všem vykazujícím subjektům bezúplatně. Aplikace navíc zajišťují požadovanou kvalitu a úplnost dat a jejich soulad s metodikou, poskytují dostatečný uživatelský komfort vykazujícím subjektům včetně potřebných zpětných informací z ČNB a umožňují potřebnou ochranu dat předávaných vykazujícími subjekty.

Předkládaná vyhláška nemá dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, nebude mít sociální dopady, ani dopady na životní prostředí nebo na oblast rovnosti mužů a žen (viz Přehled dopadů návrhu právního předpisu).

Konzultace

Navrhovaná podoba výkaznictví byla projednána a dohodnuta v rámci společných jednání s vybranými zástupci dotčených společností, kterých se předkládání výkazů týká (viz Přehled dopadů návrhu právního předpisu).

Navrhovaná podoba výkaznictví byla rovněž projednána a dohodnuta s ČSÚ a dále v rámci všech uživatelských útvarů v ČNB.

Návrh byl zveřejněn na webových stránkách ČNB spolu se lhůtou pro uplatnění připomínek.

Návrh vyhlášky podléhá konzultaci s ECB podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání a s právem Evropské unie

Předkládaná novela vyhlášky je v souladu s rozsahem zákonného zmocnění na vydání prováděcí vyhlášky podle § 41 odst. 3 a § 43 písm. b) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. /2013 Sb.

Účinnost vyhlášky je předpokládána souběžně s nabytím účinnosti novely zákona o ČNB.

Návrh vyhlášky je plně slučitelný s právem Evropské unie.

PŘEHLED DOPADŮ NÁVRHU PRÁVNÍHO PŘEDPISU

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu právního předpisu			
<i>Vyhláška o předkládání výkazů České národní bance statisticky významnými vykazujícími osobami pro účely sestavení statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby - předložení návrhu vyhlášky komisím LRV bude realizováno v návaznosti na průběh legislativního procesu a nabytí účinnosti připravované novely zákona o ČNB.</i>			
Předkladatel	Spolupředkladatel	Stanovený termín předložení předsedovi LRV	Předpokládaný termín nabytí účinnosti
ČNB		03.13 (pův.10.12)	04.13 (pův.01.13)

2. Definice problému

Dosavadní sběr statistických dat pro potřeby sestavení statistiky platební bilance (a k plnění zpravodajské povinnosti vůči ECB a Eurostatu) probíhá na základě plnění oznamovací povinnosti podle ustanovení § 5 devizového zákona č. 219/1995 Sb. a prováděcí vyhlášky č.34/2003 Sb. Tento systém v současné době není vyhovující z důvodů:

- 1) kombinace sběru dat získaných z plnění oznamovací povinnosti vyplývající z vyhlášky (týká se hlášení každé přeshraniční transakce nad 1 mil. CZK) a současně na vyžádání ČNB (podle databáze respondentů) zapříčiňuje objemově různorodé výstupy s možností sběru duplicitních dat s dopadem na zvýšenou zátěž respondenta a konečného zpracovatele (nutnost eliminace ohlášených duplicit);*
- 2) nastavení nízkého limitu (1 mil. CZK) statistické významnosti transakce oslovuje vysoký počet respondentů s malým dopadem do výsledných statistických dat;*
- 3) obsahová náplň a koncepce hlášení transakcí podle vyhlášky neumožňuje zohlednit nové statistické požadavky ECB a Eurostatu;*
- 4) technicky nevyhovující způsob sběru jednotlivých hlášení a jejich typování do databáze ČNB je již překonaný, v současné době je standardní statistické výkaznictví zabezpečováno automatizovaně prostřednictvím metainformačního systému ČNB.*

Zachování dosavadního systému sběru dat je nadále neefektivní a nesystémové. Požadované změny však nelze docílit na úrovni prováděcího předpisu vydávaného na základě zmocnění v devizovém zákoně. V souvislosti s připravovanou novelou zákona o ČNB je optimálním řešením zahrnout sběr dat pro platební bilanci do standardního pravidelného výkaznictví tak, jak je tomu i pro ostatní druhy statistik v působnosti ČNB.

3. Cíl návrhu právního předpisu

Připravovaná novela zákona o ČNB upřesňuje vymezení pravomocí ČNB v oblasti výkaznictví a statistiky. Současně je upraveno zmocňovací ustanovení týkající se sběru dat pro potřeby statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby. V této oblasti statistiky namísto dosavadní plošně uplatňované oznamovací povinnosti podle devizového zákona bude realizován sběr dat pouze od statisticky významných respondentů nefinančního sektoru.

Navrhovaná vyhláška:

- 1) umožňuje racionalizaci sběru dat;*
- 2) zavádí standardní statistické výkaznictví na pravidelné bázi;*
- 3) zavádí sektorové členění zpravodajské jednotky (nefinanční sektor, nefinanční subjekt);*
- 4) definuje statistickou významnost zpravodajské jednotky(výrazné zvýšení limitu);*
- 5) zajišťuje flexibilitu vůči postupně se rozšiřujícím požadavkům institucí EU;*
- 6) zajišťuje realizaci sběru statistických dat automatizovanými sběrnými systémy pomocí aplikací, které budou vzájemně kompatibilní (SIPRES, SDNS);*
- 7) výrazně snižuje počet a periodicitu statistických výkazů.*

Navrhovaná vyhláška nabyde účinnosti současně s novelou zákona o ČNB.

4. Odůvodnění varianty přípravy legislativního návrhu

Návrh nové vyhlášky je zpracováván v návaznosti na připravovanou novelu zákona o České národní bance podle zmocňovacích ustanovení v § 41 odst. 3 a § 43.

5. Stanovisko předkladatele ke zpracování RIA.

ANO

NE *Zachování původního systému sběru dat je nadále neefektivní a nesystémové.*

Nová koncepce sběru statistických dat podle navrhované vyhlášky zajistí získávání údajů podle aktuálních požadavků institucí EU a současně výrazně sníží zátěž respondentů při zachování statistické kvality dat.

Navrhovaná úprava nebude mít negativní dopady na podnikatelské prostředí, protože se nejedná o zavádění nové statistiky ani o reporting nových údajů. Jedná se o převod z režimu hlášení ad hoc transakcí na základě plošně uplatňované oznamovací povinnosti podle devizového zákona do režimu standardního statistického výkaznictví podle zákona o ČNB.

Zavedení pravidelného reportingu povede k racionalizaci sběru dat a odstranění duplicit oproti současnému systému hlášení přeshraničních transakcí.

Novému režimu sběru dat pro platební bilanci bude nově podléhat pouze vybraný okruh statisticky významných respondentů za nefinanční sektor (s výrazně nastaveným limitem pro objem aktiv a pasiv vůči zahraničí).

6. Přijetí prováděcích právních předpisů.

ANO NE

Návrh nové vyhlášky je zpracováván v návaznosti na připravovanou novelu zákona o České národní bance podle zmocňovacích ustanovení v § 41 odst. 3 a § 43.

6.1 Je na úrovni EU řešena iniciativa, která může ovlivnit východiska legislativního návrhu?

ANO NE

Evropská komise připravuje aktualizaci Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, která je v návrhu vyhlášky již zohledněna.

ECB souběžně připravuje aktualizaci Obecných zásad ECB/2004/15 o požadavcích ECB týkajících se statistické zpravodajské povinnosti v oblasti statistiky platební bilance, statistiky investiční pozice vůči zahraničí a výkazu devizových rezerv - nové požadavky jsou v návrhu vyhlášky již zohledněny.

Uvedená iniciativa institucí EU (s předpokládanou platností předpisů EU ve 2. Q 2012) proto nemůže ovlivnit východiska legislativního návrhu.

7. Dotčené subjekty

Respondenti ze sektoru nefinančních podniků zařazení do okruhu statisticky významných vykazujících osob - významné snížení zátěže respondentů z důvodů značně zvýšeného limitu pro statistickou významnost, snížení periodicity a počtu výkazů předkládaných ČNB.

8. Konzultace

Konzultace se uskutečnily formou předložení materiálů s navrhovanými změnami k vyjádření :

- Českému statistickému úřadu - nebyly vzneseny námitky k navrhované změně;
- vybraným statisticky významným subjektům (ČEZ, Škoda Auto, Magistrát hl. města Prahy) - souhlasné vyjádření;
- Ministerstvo financí - konzultace bude uskutečněna v rámci připomínkového řízení.

9. Dostupná data a zdroje statistik

ČNB zajišťuje statistické výkaznictví včetně získávání a shromažďování údajů pro statistické účely, zpracovává a vytváří statistické informace a sestavuje a vede statistiky v oblasti její působnosti. Nová koncepce systému sběru dat pro platební bilanci tedy vychází z vlastních zdrojů a statistických databází ČNB, které byly využity pro nové vymezení kritérií statistické významnosti respondentů, aniž by byla ohrožena kvalita získávaných statistických dat. Z pohledu statistiky platební bilance se jedná o makroekonomicky významný segment nefinančního sektoru vzhledem k objemu aktiv a pasiv ve vztahu

k zahraničí.

10. Charakteristika specifických dopadů

10.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty ANO NE

10.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR ANO NE

10.3 Dopady na podnikatelské subjekty ANO NE

Pozitivní = významné snížení počtu a zátěže respondentů - podnikatelských subjektů

10.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje) ANO NE

Pozitivní = významné snížení počtu a zátěže respondentů - obcí, krajů se závazky vůči zahraničí

10.5 Sociální dopady ANO NE

10.6 Dopady na spotřebitele ANO NE

10.7 Dopady na životní prostředí ANO NE

10.8 Dopady na rovnost mužů a žen ANO NE

Kontakty na zpracovatele

- *Mgr. Hana Konečná, sekce měnová a statistiky ČNB, tel. 2 2441 3747 hana.konecna@cnb.cz*
- *Ing. Rudolf Olšovský, ředitel odboru platební bilance ČNB, tel. 2 2441 4433 rudolf.olsovsky@cnb.cz*
- *Ing. Alena Jeřábková, odbor platební bilance ČNB, tel. 2 2441 3746, alena.jerabkova@cnb.cz*

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

V souladu s rozsahem zákonného zmocnění a na základě požadavků práva EU vyhláška stanoví pro výběrový okruh zpravodajských jednotek, splňujících kritéria stanovená vyhláškou, předkládání statistických výkazů ČNB pro účely sestavení externích statistik.

K § 2

Vymezuje pojmy pro účely sestavování a předkládání výkazů prostřednictvím automatizovaných systémů ČNB.

K § 3

Vymezuje okruh vykazujících subjektů stanovením prahu statistické významnosti pro jednotlivé položky platební bilance.

Výběrový soubor respondentů - zpravodajských jednotek (cut-off survey), který splní statistický práh významnosti vzhledem k objemu aktiv a pasiv ve vztahu k zahraničí, sestavuje a předkládá ČNB výkazy ve stanoveném rozsahu a periodicitě. Jak je podrobně uvedeno v obecné části odůvodnění, vymezení statistické významnosti respondenta (stanovení limitů) bylo provedeno na základě analýzy informací ze stávajících databází odboru platební bilance ČNB podle jednotlivých sběrných úloh, a to s ohledem na zachování jak validity statistických dat, tak i alespoň minimálního počtu respondentů pro jednotlivé sbírané položky a jejich použití pro geografické členění.

Výběrový okruh vykazujících subjektů v podstatě primárně zahrnuje sektor nefinančních podniků (spolu s některými podniky nově klasifikovanými v subsektoru OFI). Sektor vládních institucí bude zasílat pouze údaje pro „Splátkový kalendář dlouhodobých finančních úvěrů přijatých ze zahraničí“ v případě, že výše přijatého úvěru ze zahraničí dosáhne 100 mil. Kč. Pokud vykazující subjekt pravidelně reportuje ČNB podle jiných právních předpisů upravujících výkaznictví (tj. sestavuje a předkládá statistické výkazy nebo výkazy pro účely dohledu), k zamezení nežádoucích duplicít se současně explicitně stanoví, že tato vyhláška se na něj nevztahuje.

K § 4 až 6

Stanoví statistické výkazy, které měsíčně, čtvrtletně a ročně sestavují statisticky významné vykazující subjekty a termíny pro jejich předkládání ČNB. Základní charakteristika a vymezení obsahové náplně těchto výkazů je uvedeno v příloze č. 1 až 3 vyhlášky.

Formuláře výkazů budou vykazujícím subjektům k dispozici v elektronické podobě na internetových stránkách ČNB jako součást aplikace pro sběr dat od nebankovních subjektů. Pro sběr, prvotní zpracování a uložení vstupních údajů z výkazů bude Českou národní bankou použit automatizovaný systém využívaný pro bankovní výkaznictví, přičemž pro nebankovní subjekty je část systému pro předávání dat řešena aplikací na bázi Internetu.

Výkazy a metodika pro jejich sestavování vyprojektované ve zmíněném automatizovaném systému ČNB zahrnují aktuální konkretizaci a specifikaci požadavků, standardů a doporučení ECB a dalších mezinárodních institucí. Požadavky na statistiku se přitom neustále vyvíjejí a průběžně dochází k jejich dílčím úpravám.

K § 7 a 8

Stanoví se základní technické podmínky pro sestavování výkazů v rámci informačního systému. Pro účely sestavení předkládaných výkazů se dále upřesňují postupy vykazujících subjektů ve vazbě na předpisy upravující účetnictví.

K § 9 až 11

Realizace sběru statistických dat je zajišťována automatizovanými sběrnými systémy pomocí aplikací, které umožňují flexibilní programové zpracování sběrných úloh a které jsou současně vzájemně kompatibilní.

S ohledem na vzájemnou komunikaci mezi vykazujícím subjektem a ČNB elektronickou formou pomocí internetové aplikace pro sběr dat od nebankovních subjektů (SDNS) a internetové aplikace pro sběr informačních povinností (SIPReS) se stanoví způsob a forma předkládání výkazů včetně jejich oprav. Elektronické formuláře k vyplnění údajů jsou součástí aplikace. Pro účely předkládání výkazů a pro automatizovaný provoz programových aplikací je proto nezbytné, aby vykazující subjekt určil kontaktní osoby.

Internetově orientované aplikace pro přípravu dat a jejich předávání do ČNB byly vyvinuty speciálně pro tento účel a jejich použití se umožňuje všem vykazujícím subjektům bezúplatně. Tyto aplikace zajišťují požadovanou kvalitu a úplnost dat a jejich soulad s metodikou, poskytují dostatečný uživatelský komfort vykazujícím subjektům včetně potřebných zpětných informací z ČNB a umožňují potřebnou ochranu dat předávaných vykazujícími subjekty. V rámci SDNS je podporována i možnost automatizace přípravy dat na straně vykazujícího subjektu. Aplikace současně poskytují i všechny potřebné metodické informace.

Zvolené řešení nevyžaduje na straně vykazujících subjektů žádné investiční náklady ani speciální instalace, protože tyto subjekty jsou vesměs již dostatečně vybaveny výpočetní technikou nezbytnou pro jejich vlastní obchodní činnost. Z uvedených důvodů by jiné způsoby předávání dat byly pro vykazující subjekty i ČNB neefektivní a nejsou proto uvažovány. Navíc, jak již bylo uvedeno, všechny stávající vykazující subjekty v databázi ČNB sestavují a předkládají výkazy v rámci plně funkčních sběrných úloh v automatizovaném systému ČNB způsobem stanoveným vyhláškou.

K předkládání výkazů ČNB prostřednictvím automatizovaného sběru dat výkazů v elektronické formě s využitím specifického aplikačního programového vybavení neexistuje alternativa v podobě úkonu učiněného vůči České národní bance prostřednictvím datové schránky, a to zejména proto, že povaha tohoto úkonu to neumožňuje. Datový formát zprávy neodpovídá formátům přípustným pro datové schránky a programové aplikace mají specifické funkční vlastnosti, které datová schránka nemá. Současný automatizovaný sběr je tvořen spojitou řadou navazujících a vzájemně propojených funkcionalit, jejichž úkolem je nejen dopravit data do ČNB, ale rovněž zajistit řadu automatizovaných on-line procedur, zejména provádění logických výkazových a mezivýkazových kontrol s využitím on-line dotazů do databází umístěných na serverech ČNB, automatizované informování respondentů o stavu doručených dat, zasílání urgencí a mnohé další. Důležitá je pak potřeba kontrol a validací, které probíhají při odesílání dat prostřednictvím používaných informačních systémů. Na základě těchto kontrol může vykazující subjekt v případě zjištění chyb provádět okamžité opravy, což významně zjednodušuje celý proces předávání informací.

K § 12

V návaznosti na ukončení režimu oznamovací povinnosti podle devizového zákona se zrušuje prováděcí vyhláška č. 34/2003 Sb. a její novely.

K § 13

Účinnost vyhlášky se předpokládá současně s novelou zákona o ČNB.

K přílohám

V přílohách č. 1 až 3 je uvedena charakteristika struktury a obsahové náplně výkazů sestavovaných a předkládaných statisticky významnými vykazujícími osobami. Jedná se o roční výkaz o přímých investicích v zahraničí a v tuzemsku, čtvrtletní výkaz o aktivech a pasivech vůči zahraničí, měsíční výkaz o úvěrech a vkladech ve vztahu k zahraničí a čtvrtletní splátkový kalendář dlouhodobých finančních úvěrů přijatých ze zahraničí.

Navrhovaná právní úprava byla zpracována v souladu s požadavky na statistické výkaznictví, vycházejícími z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, v platném znění, a z požadavků a metodiky ECB, které jsou uvedeny v obecných zásadách ECB ze dne 16. července 2004 o požadavcích ECB

týkajících se statistické zpravodajské povinnosti v oblasti statistiky platební bilance, statistiky investiční pozice vůči zahraničí a výkazu devizových rezerv (ECB/2004/15), v platném znění, a v obecných zásadách ECB ze dne 9. prosince 2011 o statistické zpravodajské povinnosti stanovené ECB v oblasti externí statistiky (přepracované znění) (ECB/2011/23).

Roční výkaz o stavu přímých investic v zahraničí a Roční výkaz o stavu přímých investic v tuzemsku zajišťují v požadované struktuře a členění sběr stavových a tokových údajů nutných k sestavení mezinárodní investiční pozice a platební bilance státu. Použitá metodika vychází z mezinárodních metodických standardů a manuálů - BPM6 Sixth Edition (Balance of Payments and International Investment Position Manual), OECD BD Fourth Edition (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment) a Recommendations Manual on the Production of Foreign Affiliates Statistics (FATS). Sestavené statistiky jsou publikovány na webu ČNB a v systému ARAD a dále reportovány do mezinárodních institucí - Eurostatu, ECB, MMF, OECD.

Čtvrtletní výkazy a měsíční výkaz jsou v současnosti využívány k sestavení předběžných statistik platební bilance a mezinárodní investiční pozice, a to nejen pro statistiku přímých zahraničních investic, ale i pro další části finančního účtu platební bilance (portfoliové investice, související výnosy, finanční deriváty, ostatní investice).

Roční výkazy jsou dále využívány pro revizi stavových a tokových dat přímých investic i části ostatních investic. Z uvedeného vyplývají i různé počty reportujících subjektů pro čtvrtletní a roční výkazy (viz obecná část odůvodnění). Čtvrtletní výkaz je výběrovým šetřením zahrnujícím nejdůležitější české podniky v rámci mezinárodního obchodu, roční výkaz je vyčerpávajícím šetřením všech subjektů v rámci přímých zahraničních investic. Data ze čtvrtletních výkazů slouží rovněž pro kompilaci dluhové služby.